

Bruxelles, 23. studenoga 2018.
(OR. en)

14498/18

Međuinstitucijski predmet:
2018/0044(COD)

JUSTCIV 285
ECOFIN 1088
EJUSTICE 156
COMPET 798
CODEC 2058
IA 385

NAPOMENA

Od:	Predsjedništvo
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. dok. Kom.:	7222/18 + ADD 1 REV 1 + ADD 2 REV 1 + ADD 3
Predmet:	Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o pravu koje se primjenjuje na učinke ustupanja potraživanja na treće osobe (prvo čitanje) – izvješće o napretku

I. UVOD

1. Kao dio akcijskog plana za uniju tržišta kapitala Komisija je 12. ožujka 2018. predstavila navedeni Prijedlog¹ koji se temelji na članku 81. stavku 2. (pravosudna suradnja u građanskim stvarima) Ugovora o funkcioniranju Europske unije i na koji se primjenjuje redovni zakonodavni postupak. Uz Prijedlog je priložena Komunikacija Komisije o pravu koje se primjenjuje na učinke prava vlasništva u transakcijama vrijednosnim papirima² i procjena učinka³. Cilj je Prijedloga povećati prekogranične transakcije potraživanjima i tako olakšati pristup financiranju.

¹ 7222/18 – COM(2018) 96 final.

² 7358/18 – COM(2018) 89 final.

³ 7222/18 ADD1 REV 1 + ADD2 REV 1.

2. Ustupanje potraživanja izraz je kojim se upućuje na situaciju u kojoj vjerovnik prenosi pravo potraživanja duga na drugu osobu. Trenutačno ne postoji pravna sigurnost na razini EU-a o tome koje se nacionalno pravo primjenjuje pri utvrđivanju tko je vlasnik potraživanja nakon što je ono ustupljeno u prekograničnom slučaju.
3. Komisija kao opće pravilo predlaže da se u situacijama u kojima postoji sukob zakona na učinke ustupanja potraživanja na treće osobe primjenjuje pravo države uobičajenog boravišta ustupitelja. Prema procjeni Komisije jedna od glavnih prednosti tog pravila jest da je jednostavno predvidjeti koje se pravo primjenjuje budući da treće osobe mogu unaprijed utvrditi ustupiteljevo mjesto boravka. Istodobno Komisija predlaže dvije iznimke (gotovina na računu i potraživanja na temelju financijskih instrumenata); u tim slučajevima primjenjivat će se pravo ustupljenog potraživanja. Osim toga, kod transakcija vrijednosnim papirima Komisija predlaže izbor između prava države uobičajenog boravišta ustupitelja i prava ustupljenog potraživanja. Time se želi omogućiti i većim i manjim subjektima da provode prekogranične sekuritizacije.
4. Europski parlament izvjestiteljem je imenovao zastupnika u Europskom parlamentu i predsjednika Odbora za pravna pitanja Pavela Svobodu (CZ, EPP). Na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta 12. rujna 2018. prihvaćena je odluka Odbora JURI o početku institucijskih pregovora na osnovi izvješća Pavela Svobode⁴ u kojem ima 24 amandmana na Prijedlog Komisije.

⁴ PE621.985v02-00 – A8-0261/2018.

5. Europski gospodarski i socijalni odbor mišljenje⁵ o tom Prijedlogu donio je 11. srpnja 2018. dok je Europska središnja banka mišljenje⁶ donijela 18. srpnja 2018.
6. U pogledu Protokola (br. 21) uz Ugovore o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, UK je odlučio ne sudjelovati u Prijedlogu, a odluka Irske se očekuje. U pogledu Protokola (br. 22) uz Ugovore o stajalištu Danske, Danska ne sudjeluje u donošenju predloženih mjera.

II. RAD U VIJEĆU

7. Radna skupina za građansko pravo (ustupanje potraživanja) održala je prvu opću razmjenu mišljenja o Prijedlogu i pratećoj procjeni učinka u vrijeme bugarskog predsjedanja. Tijekom austrijskog predsjedanja Radna skupina posvetila je pet sastanka tehničkom ispitivanju Prijedloga.
8. Radna skupina za građansko pravo općenito je pozdravila Prijedlog i prepoznala potrebu da se pruži pravna sigurnost u slučaju prekograničnog ustupanja potraživanja jer se ovim Prijedlogom želi ukloniti nedostatak u pravu Unije koji nije riješen Uredbom Rim I⁷. Istodobno mnoge države članice istaknule su da se Prijedlogom dotiču aspekti zakona o vrijednosnim papirima i financijskom tržištu i stoga je, iako se na prvi pogled čini kao međunarodni instrument privatnog prava s ograničenim područjem primjene, vrlo složene prirode. Napomenule su da je potrebna detaljna analiza njegova sadržaja i njegovih mogućih posljedica.

⁵ 11427/18.

⁶ CON/2018/33.

⁷ Uredba (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I), *SL L 177, 4.7.2008., str. 6.–16.*

9. Tijekom sastanaka Radne skupine države članice aktivno su doprinosile kako bi pomogle u razjašnjavanju složenih pitanja iz Prijedloga nudeći konkretne primjere o kojima se potom raspravljalo s Komisijom.
10. Predsjedništvo je 23. listopada 2018. predstavilo dokument o člancima 1. (područje primjene) , 2. (definicije), 4. (primjenjivo pravo) i 10. (odnos s drugim odredbama prava Unije) jer ti se članci smatraju ključnim elementima Prijedloga. U raspravi vođenoj na temelju dokumenta predsjedništva pokazalo se da su potrebna daljnja pojašnjenja glavnog dijela teksta u pogledu određenih definicija i kako bi se osiguralo da se Prijedlog ne primjenjuje na vrijednosne papire. Osim toga rasprava o članku 4. pokazala je da većina država članica još nije spremna iznijeti svoje konačno stajalište o ključnoj odredbi Prijedloga. Dio država članica pokazao je početni interes za potporu općeg pravila kako ga je predložila Komisija, dok su se neke države članice zalagale za to da pravo ustupljenog potraživanja bude glavni faktor povezivanja. Općenito, države članice istaknule su da se konačna odluka o tome je li opće pravilo kako ga je predložila Komisija i najprikladnije, može donijeti samo nakon pomnog ispitivanja područja primjene Prijedloga i različitih vrsta potraživanja koja mogu biti predmet ustupanja.

11. Nakon prvog ispitivanja čitavog Prijedloga predsjedništvo je predstavilo dokument⁸ koji je sadržavao niz prijedloga za doradu kako bi olakšalo daljnju raspravu o ključnim elementima Prijedloga, uzimajući u obzir usmene i pismene doprinose država članica. Detaljni komentari država članica o Prijedlogu i pratećoj procjeni učinka prikupljeni su u odvojenim dokumentima⁹.
12. Prijedlozi preinaka teksta većinom su pozdravljeni kao korak u pravom smjeru. Napredak bi se mogao postići u pogledu niza tehničkih pitanja poput toga u kakvom su odnosu Prijedlog i Uredba Rim I te kako ga dodatno uskladiti s tom Uredbom. Većinom je postignuta suglasnost oko toga da Prijedlog ne smije utjecati na položaj dužnika te da se to treba jasnije izraziti u tekstu. Uvjetni zajednički dogovor, kojim se ne dovodi u pitanje potreba za dodatnim razjašnjavanjem nekih pojedinosti, mogao bi se postići o konceptu „učinaka na treće osobe”, u pogledu nekih definicija kao što su „ustupanje”, „potraživanje” ili „uobičajeno boravište” i o upotrebi načela opće primjene. U analizi članaka 5. (područje primjene primjenjivog prava), 9. (države s više pravnih sustava) i 14. (početak primjene) ukazuje se na to da bi radi njihova pojašnjenja i poboljšanja teksta tih članka bile potrebne ograničene izmjene.
13. Ipak, u raspravama u okviru Radne skupine za građansko pravo uočena su neka pitanja koja je potrebno razjasniti prije donošenja ključnih odluka o politikama. Zbog složenosti Prijedloga, njegova mogućeg učinka na financijska tržišta i međusobne povezanosti s drugim elementima prava Unije potrebno je da ga dodatno razmotre pravni i financijski stručnjaci kako bi se državama članicama omogućilo da donose dobro utemeljene odluke.

⁸ 13936/18.

⁹ 11384/18 + ADD1; 13614/18 + ADD1 + ADD 2 + ADD 3; WK 11125/2018 + ADD1 + ADD 2.

14. S obzirom na navedeno, glavni elementi o kojima je potrebno dodatno pregovarati i koje bi bilo primjereno znatno izmijeniti sljedeći su:
- a) Članak 1. (područje primjene) i popis izuzeća iz područja primjene uredbe;
 - b) Članak 2. (definicije), osobito u pogledu definicija „kreditne institucije”, „gotovine” i „financijskog instrumenta”;
 - c) Članak 4. (primjenjivo pravo): Analiza općeg pravila o sukobu zakona (uobičajeno boravište ustupitelja) koji predlaže Komisija pokazala je da bi bilo potrebno razmisliti o uključivanju više izuzetaka u to pravilo. To se primjerice može odnositi na sporazume o sindiciranim kreditima ili slučajeve u kojima se nepokretna imovina upotrebljava kao kolateral za osigurane kredite. Stoga bi bilo izuzetno važno utvrditi odgovarajući faktor povezivanja ovisno o vrsti potraživanja koje je predmet ustupanja. Ako se države članice odluče da će pravo koje se primjenjuje na ustupanje potraživanja biti opće pravilo, bit će potrebne određene (druge) iznimke, npr. u vezi s ustupanjem višestrukih i budućih potraživanja (npr. u okviru sporazuma o faktoringu);

- d) Članak 10. (odnos s drugim odredbama prava Unije): Odnos ovog Prijedloga i Uredbe o nesolventnosti¹⁰ te triju direktiva o vrijednosnim papirima (Direktiva o financijskom kolateralu¹¹, Direktiva o konačnosti namire¹² i Direktiva o likvidaciji¹³) složeno je pitanje jer ta četiri elementa zakonodavstva sadrža vlastita pravila o sukobu zakona. Cilj mogućih izmjena trebao bi biti izbjegavanje svih mogućih preklapanja ili nedosljednosti između pravila o sukobu zakona tih instrumenata i Prijedloga.

III. ZAKLJUČAK

15. Iako je tijekom austrijskog predsjedanja postignut znatan napredak, zbog složenosti i dalekosežnih posljedica Prijedloga bit će potreban daljnji rad kako bi se postigao dogovor o potrebnim izmjenama u njemu.
16. S obzirom na to, poziva se Odbor stalnih predstavnika da Vijeću podnese ovo izvješće o napretku kako bi ga ono primilo na znanje na svojem sastanku 6. i 7. prosinca 2018.

¹⁰ Uredba (EU) 2015/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o postupku u slučaju nesolventnosti, *SL L 141*, 5.6.2015., str. 19.–72.

¹¹ Direktiva 2002/47/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. lipnja 2002. o financijskom kolateralu, *SL L 168*, 27.6.2002., str. 43.–50.

¹² Direktiva 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira, *SL L 166*, 11.6.1998., str. 45.–50.

¹³ Direktiva 2001/24/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. travnja 2001. o restrukturiranju i likvidaciji kreditnih institucija, *SL L 125*, 5.5.2001., str. 15.–23.